

**ІНВЕСТИВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

ПЛАН

1. Економічна сутність, класифікація та структура інвестицій
2. Основні поняття інвестиційної діяльності, її об'єкти та суб'єкти
3. Поняття, види і форми здійснення іноземних інвестицій

Загальні правові, економічні та соціальні
умови інвестиційної діяльності на території

України визначає Закон України

«Про інвестиційну діяльність»

Дія Закону спрямована на:

- забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності
- ефективне інвестування народного господарства України
- розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції

Правове забезпечення захисту інвестицій в Україні представлене законодавчими актами:

- 1. Закон України "Про інвестиційну діяльність"** від 18 вересня 1991 року N1560-XII в редакції від 21.05.99.
- 2. Закон України "Про режим іноземного інвестування"** від 19 березня 1996 року N 93/96-ВР в редакції від 08.06.2000.
- 3. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)"** від 15 березня 2001 року №2299-III.
- 4. Концепція регулювання інвестиційної діяльності в умовах ринкової трансформації економіки**, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 1995 р. N384.
- 5. Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій**, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р.
- 6. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора**, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 1997 р.
- 7. Міжнародні договори України з питань захисту іноземних інвестицій.**
- 8. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами**, ратифікована Законом України від 16.03.2000 N1547-III.

Інвестиції -

всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект

Такими цінностями можуть бути:

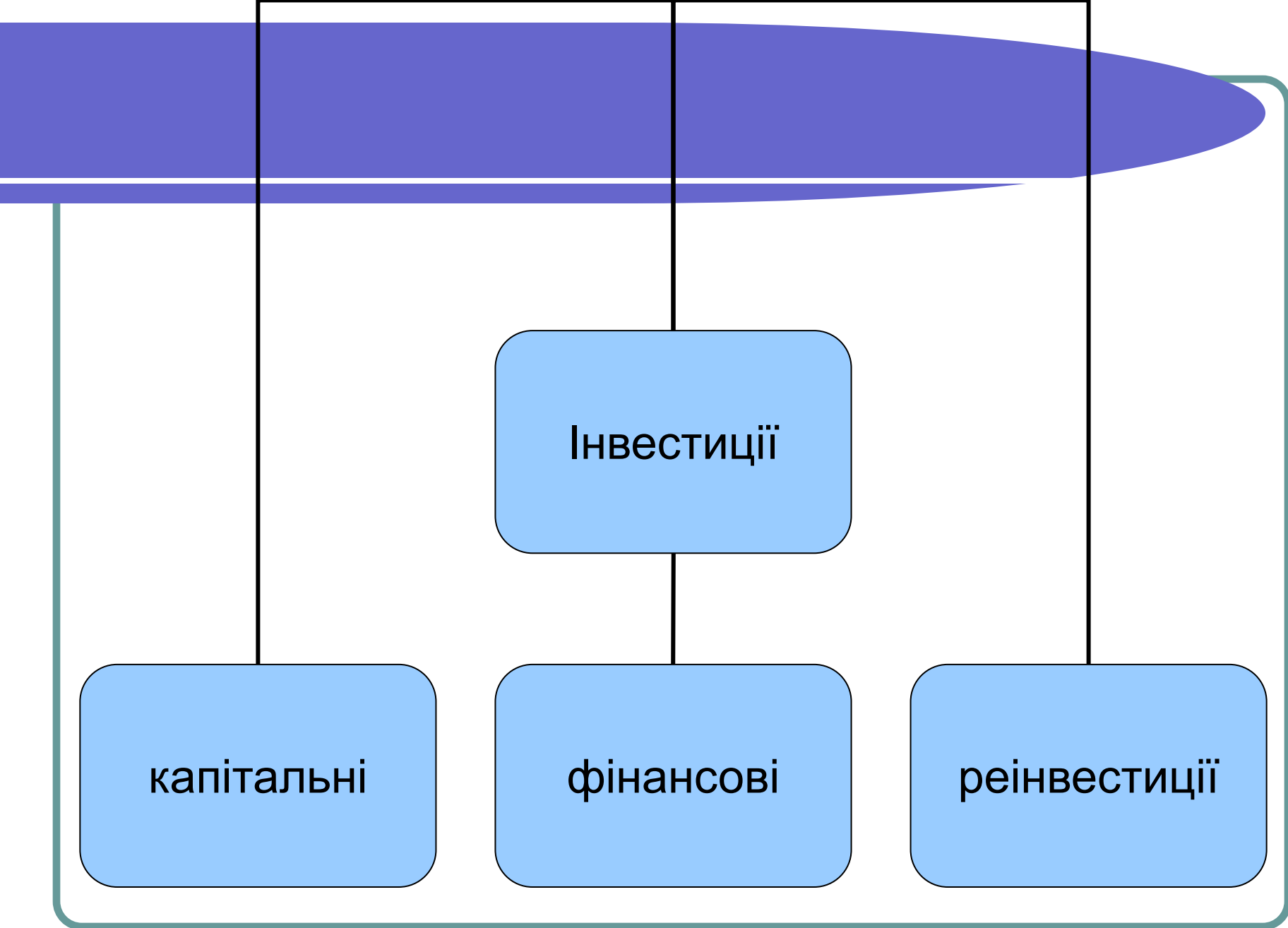
- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції, інші цінні папери
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності)
- майнові права, що впливають з авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності

Такими цінностями можуть бути:

- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, інші майнові права
- інші цінності

ПКУ Інвестиція -

господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно

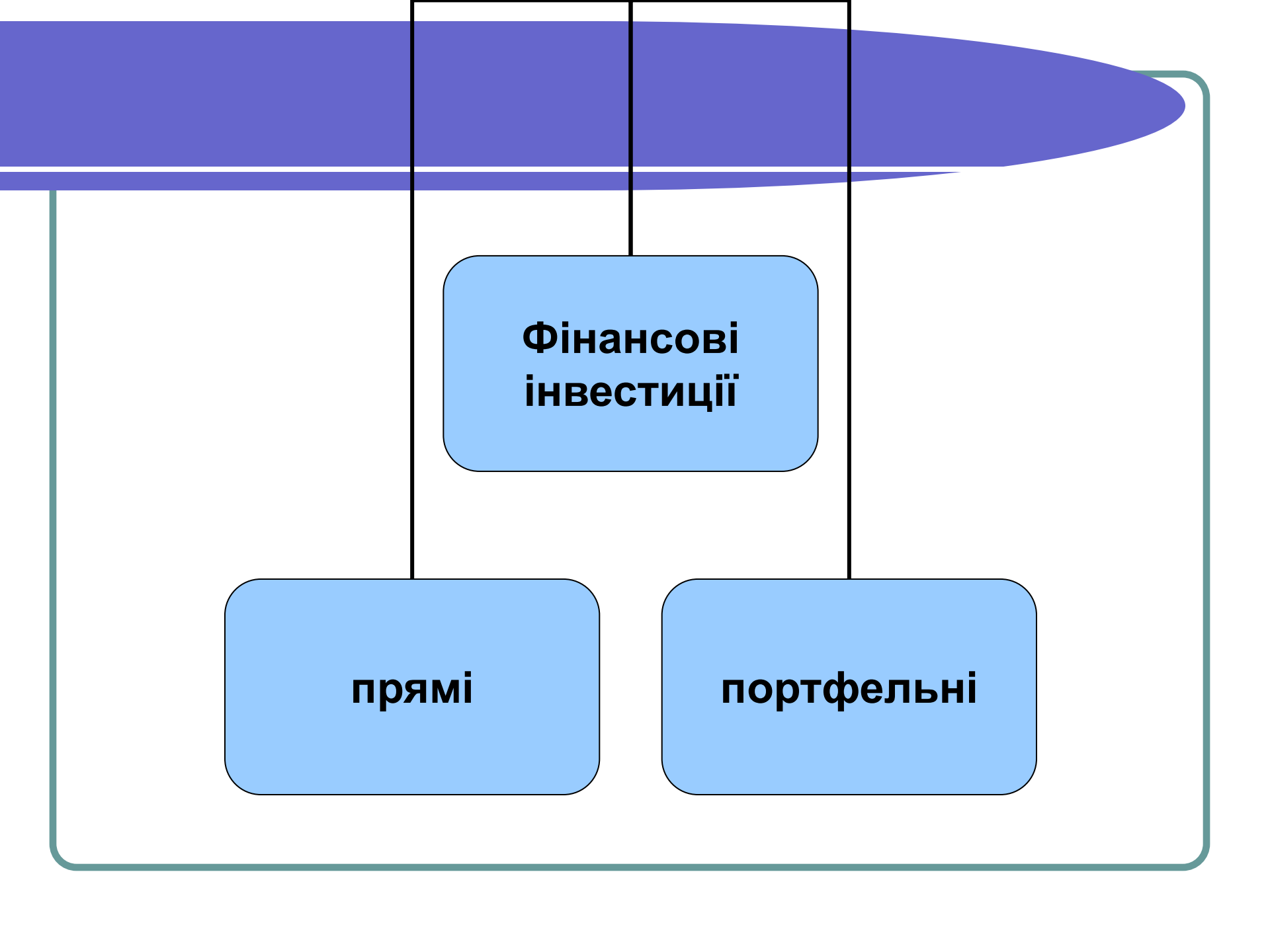

Капітальна інвестиція -

господарська операція, яка передбачає придбання будинків, споруд, об'єктів нерухомої власності та інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації

Фінансова інвестиція -

господарська операція, яка передбачає
придбання корпоративних прав, цінних
паперів, деривативів та інших
фінансових інструментів

A hierarchical diagram showing the classification of financial investments. At the top is a blue header bar with a white arrow pointing right. Below it, a vertical line connects to a light blue box labeled 'Фінансові інвестиції'. From the bottom of this box, two vertical lines branch out to two more light blue boxes: 'прямі' on the left and 'портфельні' on the right. The entire diagram is enclosed in a light blue rounded rectangle.

**Фінансові
інвестиції**

прямі

портфельні

- **Пряма інвестиція** - господарська операція, яка передбачає, внесення коштів або майна до статутного фонду ЮО в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою
- **Портфельна інвестиція** - господарська операція, яка передбачає придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому або біржовому ринку

Реінвестиція -

господарська операція, яка
передбачає здійснення капітальних
або фінансових інвестицій за
рахунок доходу (прибутку),
отриманого від інвестиційних
операцій

Основні сутнісні характеристики інвестицій підприємства як об'єкта управління

Інвестиції класифікуються за :

- періодами інвестування (коротко-, довгострокові)
- об'єктами вкладення капіталу (реальні, фінансові)
- видами, тобто змістом інвестиційних ресурсів
- характером участі в інвестиційному процесі (прямі, непрямі)
- формою власності на інвестиційні ресурси (приватні, державні)
- ступенем ризику (безризикові, низько-, середньо-, високоризикові, спекулятивні)
- регіональною належністю (національні, іноземні)

- *За об'єктами вкладень* розрізняють реальні та фінансові інвестиції. Під реальними інвестиціями розуміють вкладення коштів у реальні активи: як матеріальні, так і нематеріальні (інноваційні інвестиції). Під фінансовими інвестиціями розуміють вкладення коштів у різні фінансові активи (цінні папери)
- *За характером участі в інвестуванні* розрізняють прямі і непрямі інвестиції. Прямі - безпосереднє вкладення коштів інвестором в об'єкти інвестування. Непряме інвестування - опосередковане іншими особами (інвестиційними або фінансовими посередниками).
- *За періодом інвестування* розрізняють короткострокові та довгострокові інвестиції.
- *За формами власності інвесторів* розрізняють інвестиції приватні (акціонерні), державні, іноземні та спільні.
- *За регіональною ознакою* розрізняють внутрішньодержавні та закордонні інвестиції. Під внутрішніми інвестиціями розуміють вкладення коштів у об'єкти інвестування, розміщені в межах даної країни. Під інвестиціями за кордоном (іноземні інвестиції) розуміють вкладення коштів у об'єкти інвестування, розміщені за межами даної країни.

Розрізняють такі види структури капітальних вкладень:

- **галузеву**
- **територіальну**
- **технологічну**
- **відтворювальну**
- **за формами власності**

- **Галузева структура** характеризує розподіл капіталовкладень по галузях та видах виробництва
- **Територіальна структура** - співвідношення розподілу вкладень по економічних районах та областях
- **Технологічна структура** - співвідношення між основними складовими частинами капітальних вкладень: затратами на будівельно-монтажні роботи, вартістю обладнання, машин, механізмів, іншими капітальними витратами

- **Відтворювальна структура капітальних вкладень** відображає співвідношення довгострокових витрат на нове будівництво, розширення, реконструкцію та технічне переоснащення
- **Структура капітальних витрат за формами власності** характеризується співвідношенням державних інвестицій та приватного капіталу в загальному обсязі інвестицій

Інвестиційна політика —

загальнодержавні рішення і заходи, що визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки з метою забезпечення ефективності та пропорційності її розвитку, усунення міжгалузевих і внутрішньогалузевих диспропорцій, досягнення оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва і невиробничої сфери

Інвестиційний клімат —

сукупність чинників економічного, політичного, правового та соціального характеру, які враховує інвестор, ухвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій

Інвестиційний клімат -

сукупність чинників економічного, політичного,
правового та соціального характеру, які бере до
уваги інвестор, ухвалюючи рішення щодо
здійснення інвестицій

Для оцінки інвестиційного клімату використовують показники:

- політична і фінансова стабільність;
- рівень загальнооекономічного розвитку країни;
- рівень розвитку ринкової та інвестиційної інфраструктури;
- ємність внутрішнього ринку;
- вартість робочої сили;
- купівельна спроможність населення;
- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків

Оцінка інвестиційного клімату України

Переваги: рівень вищої освіти, розмір державного боргу, вартість робочої сили, залізничну мережу, інноваційний потенціал

Лімітуючі фактори: торговельні бар'єри, інвестиційне законодавство, прозорість державної політики, надійність банківської системи, митні процедури

2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇЇ ОБ'ЄКТИ ТА СУБ'ЄКТИ

Під *інвестиційною діяльністю*
розуміють сукупність практичних
дій громадян, юридичних осіб і
держави щодо реалізації
інвестицій

Інвестиційна діяльність здійснюється на основі:

- інвестування, що здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, громадськими і релігійними організаціями, іншими ЮО, заснованими на колективній власності
- державного інвестування, здійснюваного органами влади і управління, державними підприємствами і установами за рахунок власних і позичкових коштів
- іноземного інвестування
- спільного інвестування, що здійснюється громадянами, ЮО України та іноземних держав

Об'єкти інвестиційної діяльності:

- будь-яке майно, в т.ч. основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях та сферах народного господарства
- цінні папери
- цільові грошові вклади
- науково-технічна продукція
- інтелектуальні цінності
- інші об'єкти власності та майнові права

Забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних осіб і держави

Суб'єкти інвестиційної діяльності

- громадяни і ЮО України
- громадяни і ЮО іноземних держав
- держави

Інвестори -

**суб'єкти інвестиційної діяльності, які
приймають рішення про вкладення
власних, позичкових і залучених
майнових та інтелектуальних
цінностей в об'єкти інвестування**

Виступають в ролі вкладників, кредиторів,
покупців, виконують функції будь-якого
учасника інвестиційної діяльності

Учасниками інвестиційної діяльності
можуть бути громадяни та юридичні
особи України, інших держав, які
забезпечують реалізацію інвестицій як
виконавці замовлень або на підставі
доручення інвестора

Процес вкладення капіталу
називається **інвестуванням**

Всі суб'єкти інвестиційної діяльності мають рівні права
щодо здійснення інвестиційної діяльності

Для інвестування можуть бути залучені фінансові
кошти у вигляді кредитів, випуску в установленому
законодавством порядку цінних паперів і позик

**Інвестор самостійно визначає цілі, напрями,
види й обсяги інвестицій, залучає для їх
реалізації на договірній основі будь-яких
учасників інвестиційної діяльності, у т.ч.
шляхом організації конкурсів і торгів**

**За рішенням інвестора права володіння,
користування і розпорядження
інвестиціями, а також результатами їх
здійснення можуть передаватися іншим
громадянам, ЮО**

Права інвесторів

Інвестор має право володіти,
користуватися і розпоряджатися
об'єктами та результатами
інвестицій, включаючи реінвестиції та
торговельні
операції на території України

Інвестор зобов'язаний:

- подати фінансовим органам декларацію про обсяги і джерела здійснюваних ним інвестицій
- одержати необхідний дозвіл або узгодження відповідних державних органів та спеціальних служб на капітальне будівництво
- одержати позитивний комплексний висновок державної експертизи
(додержання в інвестиційних програмах та проектах будівництва діючих нормативів з питань санітарного і епідемічного благополуччя населення, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної безпеки, міцності, надійності та необхідної довговічності будинків і споруд, архітектурних вимог)

Суб'єкти інвестиційної діяльності зобов'язані:

- додержуватися державних норм і стандартів
- виконувати вимоги державних органів і посадових осіб (в межах їх компетенції)
- подавати в установленому порядку бухгалтерську і статистичну звітність
- не допускати недобросовісної конкуренції і виконувати вимоги законодавства про захист економічної конкуренції
- сплачувати податки та збори

Основним правовим документом,

який регулює взаємовідносини

між суб'єктами інвестиційної

діяльності ***є договір (угода)***

Інвестиційна діяльність здійснюється за рахунок:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб)
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити)
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб)
- бюджетних інвестиційних асигнувань
- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств, громадян

Державне регулювання умов інвестиційної діяльності здійснюється шляхом:

- надання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв
- державних норм та стандартів
- заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції
- роздержавлення і приватизації власності
- визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами
- політики ціноутворення
- проведення державної експертизи інвестиційних програм та проектів будівництва

Захист інвестицій державою

реалізується комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню мети внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій

***Інвестиційна діяльність може бути
припинена за рішенням:***

- **інвесторів (при цьому інвестори відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності)**
- **уповноваженого державного органу**

Рішення державного органу про припинення інвестиційної діяльності приймається з таких причин:

- продовження інвестиційної діяльності призведе до порушення встановлених законодавством санітарно-гігієнічних, архітектурних, екологічних та інших норм, прав та інтересів громадян, ЮО і держави
- оголошення в установленому законодавством порядку інвестора банкрутом внаслідок неплатоспроможності
- стихійного лиха
- запровадження надзвичайного стану

3. ПОНЯТТЯ, ВИДИ І ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Успішний розвиток економіки України значною мірою залежить від залучення іноземних інвестицій

До **іноземних інвестицій** відносять всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект

Іноземні суб'єкти господарської діяльності -

**суб'єкти господарської діяльності, що
мають постійне місцезнаходження
або постійне місце проживання за
межами України**

Іноземними інвесторами визнаються суб'єкти, що здійснюють інвестиційну діяльність на території України:

- ЮО, утворені за законодавством іншим, ніж законодавство України
- іноземці та особи без громадянства, які не мають постійного місця проживання на території України
- міжнародні урядові та неурядові організації
- інші держави
- інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності

Іноземні інвестори мають право здійснювати інвестиції на території України у вигляді:

- іноземної валюти, що визначається конвертованою НБУ
- будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав
- інших цінностей (майна), які визнаються іноземними інвестиціями

Іноземні інвестори мають право здійснювати інвестиції у таких формах:

- участь у господарських організаціях, що створюються разом з вітчизняними ЮО чи громадянами, або придбання частки в діючих господарських організаціях
- створення іноземних підприємств на території України, філій або інших структурних підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств
- придбання безпосередньо нерухомого або рухомого майна, що не заборонено законодавством України, або придбання акцій, цінних паперів
- придбання самотійно або за участі громадян чи вітчизняних юридичних осіб прав користування землею та використання природних ресурсів на території України
- господарська діяльність на основі угод про розподіл продукції
- придбання інших майнових прав

Суб'єкти господарювання з іноземними інвестиціями здійснюють діяльність у наступних формах:

- підприємство з іноземними інвестиціями
- іноземне підприємство
- філія або представництво іноземної ЮО
- інші форми, не заборонені законодавством

- ***Підприємством з іноземними інвестиціями визнаються*** підприємство, в статутному фонді більше десяти відсотків становить іноземна інвестиція
- Підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс

Іноземним підприємством є унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, діє виключно на основі власності іноземців або іноземних ЮО, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб

З метою забезпечення стабільності правового режиму іноземного інвестування встановлені *гарантії для іноземних інвесторів*:

- застосування державних гарантій захисту іноземних інвестицій у разі зміни законодавства про іноземні інвестиції
- гарантії щодо примусового вилучення, а також від незаконних дій органів влади та їх посадових осіб
- компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам
- гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності
- гарантії переказу прибутків та використання доходів від іноземних інвестицій
- інші гарантії здійснення інвестиційної діяльності

У разі зміни законодавства про режим іноземного інвестування на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії, які визначені законодавством, чинним на момент вкладення інвестицій

Для поліпшення інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки України необхідно:

- забезпечити прогнозованість, гарантованість, доступ державної підтримки с.-г. товаровиробників за бюджетними програмами
- дотримуватися вимог економічних законів
- формувати інтегровані агропромислові підприємства і кооперативні об'єднання

- продовжити на довгостроковий період пільгове оподаткування с.-г. підприємств, впровадити ефективний механізм амортизації основних фондів
- підвищувати ефективність с.-г. виробництва, забезпечити зростання фінансових накопичень та їх трансформацію в інвестиції
- посилити роль держави у банківській системі створенням державного спеціалізованого банку (земельного, іпотечного, інвестиційного тощо), через який держава мала б регулювальний вплив на кредитний ринок і кредитні відносини, виконувала іпотечні операції та вела операції із землею

- відновлювати раціональні міжнародні господарські та науково-виробничі зв'язки
- сприяти розвитку ефективної взаємодії науки і техніки
- надавати допомогу і створювати умови вітчизняним товаровиробникам, які експортують свою продукцію і вкладають інвестиції в аграрне виробництво, орієнтоване на випуск конкурентоспроможних товарів
- спрямовувати зусилля на підвищення рівня платоспроможності населення за рахунок поліпшення мотивації аграрних працівників, підвищення їх продуктивності праці

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

